

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-516/23 – 1

Asia C-516/23

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

10.8.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Mainin alueellinen alioikeus, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

8.8.2023

Kantajat:

NW

YS

Vastaaja:

Qatar Airways

Landgericht Frankfurt am Main

24. siviilijaosto

[– –]

Välipäätös

Asiassa

1. NW [– –], 30989 Gehrden
2. YS [– –], 30989 Gehrden

- kantajina -

[– –]

vastaan

Qatar Airways [– –] 60327 Frankfurt am Main

- vastaajana -

[– –]

Landgericht Frankfurt am Mainin (Frankfurt am Mainin alueellinen alioikeus, Saksa) 24. siviilijaosto on [– –] tehnyt 8.8.2023 seuraavan välipäätöksen:

asian käsittelyn lykkäämistä jatketaan.

Unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla seuraavat kysymykset unionin oikeuden tulkinnasta:

1) Onko 11.2.2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 261/2004 tulkittava siten, että matkustaja matkustaa kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä vaihtoehdossa tarkoitetulla tavalla ilmaiseksi, jos hän joutuu maksamaan lentolipusta ainoastaan pakolliset maksut ja lentoliikenneverot?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi,

onko 11.2.2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 261/2004 tulkittava siten, että kyse ei ole kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdan toisessa vaihtoehdossa tarkoitetusta yleisölle (välillisesti) tarjottavasta hinnasta, jos lento on varattu lentoliikenteen harjoittajan ajallisesti ja määrällisesti rajoitetun ja vain tietyille ammattiryhmälle suunnatun kampanjan yhteydessä?

3) Jos myös toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi ja jos 11.2.2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 261/2004 katsotaan sovellettavan,

a) onko asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että alun perin varatun ja peruutetun lennon ja matkustajalle sopivan myöhemmin uudelleenreititetyn lennon välillä on oltava ajallinen yhteys?

b) miten tämä ajallinen yhteys olisi mahdollisesti rajattava?

Perustelut

Kantajat vaativat 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 (jäljempänä lentomatkustajien oikeuksista annettu asetusta) 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaista lennon uudelleenreititystä.

Kantajilla oli maksettu ja vahvistettu varaus vastapuolena olevan lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan [– –] lennolle Frankfurt am Mainista Dohan kautta Denpasariin sekä vastaaville paluulentoille. Varaus tehtiin 5.8.2020. Vastaaja peruutti lennot 13.9.2020. Vastaaja ei liikennöinyt Denpasariin ennen kevättä 2022. Kantajat vaativat vastaajalta 8.8.2022 lähettämällään sähköpostilla 20.10.2022 (menolento) ja 7.11.2022 (paluulento) olevien lentojen uudelleenreititystä samalle reitille 18.8.2022 mennessä. Sen jälkeen, kun vastaaja ei vastannut edellä mainittuun päivämäärään mennessä, kantajat varasivat lennot American Airlinesin ohjelman 140 000 lentopisteellä ja 394,62 eurolla. Lentojen markkinahinta varauspäivänä oli 4.276,36 euroa.

Kantajat varasivat lentoliput vastaajan ”MEDICS” -nimisen kampanjan yhteydessä, joka oli voimassa vain rajoitetun ajan. Kampanja oli suunnattu vain tietyille ammattiryhmälle (lääkärit). Kantajien piti maksaa lennoista ainoastaan verot ja pakolliset maksut.

Vastaaja väittää, että lentomatrustajien oikeuksista annettua asetusta ei voida soveltaa jo kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdan vuoksi. Kantajat varasivat lentoliput vastaajan rajoitetun ajan voimassa olleen ”MEDICS” -nimisen kampanjan yhteydessä. Vastaajan mukaan kantajien oli tarvinnut maksaa ainoastaan pakolliset maksut ja lentoliikenneverot, ja he saivat lentoliput näin ollen ilmaiseksi.

Kanteen menestyminen riippuu ratkaisevasti ensinnäkin siitä, voidaanko matrustajien oikeuksista annettua asetusta soveltaa tässä asiassa.

Kantajat ostivat lentolipu[t] vastaajan kampanjan yhteydessä. Kantajien oli maksettava ainoastaan lentoliikenneverot ja pakolliset maksut. Tässä yhteydessä tuomioistuin tiedustele ensimmäiseksi, matrustiko matrustaja näissä olosuhteissa lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä vaihtoehdossa tarkoitetulla tavalla ”ilmaiseksi.

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, eli matrustajan ei katsota matrustavan ilmaiseksi, jos hänen on maksettava vain verot ja pakolliset maksut, [kanteen] ratkaisemisen kannalta merkitystä on myös sillä, onko ”MEDICS” -kampanjassa kyse alennetusta hinnasta, jota ei tarjota suoraan tai välillisesti yleisölle.

Riidanalaiset lennot oli varattu vastapuolen ajallisesti rajoitetun kampanjan yhteydessä, joka oli suunnattu vain tietyille ammattiryhmille.

[Bundesgerichtshof] (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa; jäljempänä BGH) on katsonut 21.9.2021 antamassaan tuomiossa (X ZR 79/20), että lentoliikenteen harjoittajan alennettua hintaa, jota se tarjosi asiaa koskevan puitesopimuksen tehneen yrityksen työntekijöiden työmatkoille, tarjottiin yleisölle lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetulla tavalla. BGH:n ratkaisu perustuu siihen olettamukseen, että hintaa tarjotaan yleisölle, jos se on suunnattu

rajoittamattomalle määrälle henkilöitä, joilla ei ole (mahdollisen) asiakassuhteen ohella muuta suhdetta lentoliikenteen harjoittajaan. Tällainen erityinen suhde on olemassa vain, jos etua ei ole myönnetty pelkästään myynnin edistämisen, kaupallisen ohjelman tai kanta-asiakasohjelman vuoksi, vaan yhteistyösuhteen tai muun läheisen suhteen perusteella. Yleisen käsityksen mukaan yleisön käsitteellä tarkoitetaan ennalta määräämätöntä joukkoa henkilöitä, joilla ei ole erityistä yhteyttä toisiinsa. Näiden kriteerien mukaan hintaa tarjotaan yleisölle myös silloin, kun kaikki potentiaaliset asiakkaat eivät voi sitä hyödyntää. Ratkaisevaa on pikemminkin se, onko kyseeseen tulevien henkilöiden määrä riittävän tarkasti määritettävissä ja onko näiden henkilöiden välillä riittävä yhteys ja voidaanko heidät rajata yleisöön nähden suljetuksi piiriksi. BGH katsoi yrityshintojen osalta, että vaikka tarjoushintaa ei tarjotakaan kaikille, edunsaajina olevien henkilöiden välillä ei ole riittävän läheistä yhteyttä, jos edunsaajaryhmälle on yhteistä ainoastaan se, että se täyttää asetetut kriteerit.

Näin on nyt käsiteltävässä asiassa. Kampanja ei ollut tarkoitettu kaikille, vaan ainoastaan vastaajan määrittelemälle henkilö- tai ammattiryhmälle. Tuomioistuin tiedustelee näin ollen, voidaanko BGH:n oikeuskäytäntöä soveltaa myös nyt käsiteltävään asiaan siten, että kyse on yleisölle tarjottavasta hinnasta, johon voidaan soveltaa lentomatrustajien oikeuksista annettua asetusta.

Tuomioistuin katsoo nyt käsiteltävässä asiassa, että vastapuolen kampanja ei ole lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 3 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettu kanta-asiakasohjelma eikä kaupallinen ohjelma.

Jos edellä esitettyihin ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, eli jos lentomatrustajien oikeuksista annettua asetusta sovelletaan, asian ratkaisemisen kannalta merkitystä on myös sillä, onko lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisella uudelleenreitityksellä oltava ajallinen yhteys alun perin varattuun matkaan.

[Oberlandesgericht] Kölnin (osavaltion ylioikeus, Köln; jäljempänä OLG Köln) oikeuskäytännön mukaan (OLG Köln, tuomio 26.2.2021 - 6 U 127720; OLG Köln tuomio 6.5.2022 - 6 U 219/21) lennon peruuntuessa matrustaja voi lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla lähtökohtaisesti vaatia lennosta vastaavalta lentoliikenteen harjoittajalta matkan uudelleenreititystä lopulliseen määräpaikkaan vastaavilla kuljetusehdoilla hänelle sopivana myöhempänä ajankohtana (kuin ”mahdollisimman pian”, ks. lentomatrustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan b alakohda) edellyttäen, että paikkoja on saatavilla. Säännöksen tulkinnasta ilmenee, että uutta varausta on tarjottava maksutta, mutta sillä on myös oltava ajallinen yhteys alkuperäiseen matkaan. Matrustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan b alakohdan sanamuodosta ”matkan uudelleenreititys siten, että matrustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla mahdollisimman pian lopulliseen määräpaikkaansa” käy ilmi selkeä ajallinen yhteys matrustajan alkuperäiseen matkasuunnitelmaan. On ilmeistä, että matrustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c

alakohdan sanamuotoa ”matkan uudelleenreititys siten, että matkustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla lopulliseen määräpaikkaansa hänelle sopivana myöhemmän ajankohtana edellyttäen, että paikkoja on saatavilla” olisi näin ollen tulkittava vastaavasti. OLG Köln pitää tältä osin lähtökohtana säännöksen tarkoitusta, ja se argumentoi, että lentomatkustajien oikeuksista annetulla asetuksella pyritään sääntelyrakenteensa rajoissa suojelemaan matkustajia vain kyseisen matkan aikana. Matkustajien oikeuksista annetun asetuksen säännökset eivät anna matkustajalle oikeutta hänelle sopivaan maksuttomaan uudelleenvaraukseen, joka ei liity mitenkään suunniteltuun matkaan, esimerkiksi lennolle, joka lähtee vasta alun perin suunnitellun matkan jälkeen erityisen kalliiseen matkustusaikaan. Lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa on soveltuvin osin kyse eräänlaisesta takuuta koskevista oikeuksista sopimuksen täyttämättä jättämisen varalta. Lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla voidaan kuitenkin vaatia sopimuksen purkamista ex nunc, jos sopimusta ei ole vielä täytetty tai sen tarkoitusta ei ole saavutettu. Lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa on näin ollen kyse sopimuksen jälkikäteistä täyttämistä koskevasta oikeudesta, joka on luonnollisesti sidottu lentokuljetussopimuksen sisältöön. Tällainen oikeus liittyy lähtökohtaisesti alun perin suunniteltuun matkaan. Se, onko vaadittu yhteys säilynyt, määräytyy suunnitellun matkan olosuhteiden mukaan, jolloin Saksan lainsäädännön mukaisessa matkustamisoikeudessa on yleensä kyse liiketoimesta, johon sovelletaan suhteellista määräaika. Jos suoritusajaa ei noudateta, lentokuljetus on mahdollista suorittaa jälkikäteen, mutta velkojalla on oikeus vetäytyä sopimuksesta. Suoritusajankohdan noudattaminen on kuitenkin niin olennaista, että oikea-aikaisella suorituksella on ratkaiseva merkitys liiketoimen onnistumiselle tai epäonnistumiselle. Se, milloin viivästynyt suoritus (saapuminen) ei enää ole matkustajan kannalta järkevää eikä merkitse enää sitoumuksen täyttymistä eli muuttuisi mahdottomaksi, määräytyy matkustajan alkuperäisen matkasuunnitelman perusteella. Muuta ei seuraa myöskään lentomatkustajien oikeuksista annettua asetusta koskevista komission ei-sitovista tulkintaohjeista (EUVL 2016, C 214, s. 5) ja niitä täydentävistä ohjeista covid-19-epidemian yhteydessä (EUVL 2020, CI 89, s. 1). Komissio ei ole yksiselitteisesti sitä mieltä, että lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaan perustuva vaatimus voitaisiin esittää vielä vuosia myöhemmin täysin eri matkan osalta.

Lentomatkustajien oikeuksista annetun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesta uudelleenreitityksestä kieltäytymisestä johtuva vahingonkorvauskanne olisi näin ollen nyt käsiteltävässä asiassa poissuljettu. Tuomioistuimien on kuitenkin epävarma siitä, voidaanko säännöksen sanamuotoa tulkita siten, että alkuperäisen lennon ja uudelleenreitityksen välillä on oltava ajallinen yhteys kirjoittamattomana kriteerinä. Joka tapauksessa säännöksen sanamuoto ei tue tällaista näkemystä, minkä vuoksi unionin tuomioistuimelle esitetään tämä tulkintakysymys.

[– –]